

VVC - standpunt over 'Voorontwerp van decreet houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd'

Op vrijdag 17 december 2010 keurde de Vlaamse Regering dit voorontwerp van decreet goed. In het persbericht dat deze beslissing aankondigt stelt de Vlaamse Regering dat er heel wat gesprekken werden gevoerd met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren. Dit voorontwerp van decreet heeft grote gevolgen op de subsidiëring van het lokaal cultuurbeleid en dus ook op de werking van de cultuur- en gemeenschapscentra. Ondanks de mogelijke gevolgen voor onze sector, zijn er geen gesprekken gevoerd met de VVC. De raad van bestuur van de VVC besliste daarom een zeer duidelijk standpunt in te nemen.

1. Voorafname op de plannen in verband met de interne staatshervorming (Groenboek)

In de Commissie Binnenlands Bestuur van het Vlaams Parlement is de discussie over de interne staatshervorming nog volop bezig. In de vele hoorzittingen die de Commissie organiseerde klonken zeer kritische bedenkingen over deze interne staatshervorming, zeker vanuit de cultuur -, jeugd -, en sportsectoren. Een aantal parlementsleden realiseert zich dat de principes van het Groenboek niet volledig toepasbaar zijn op deze sectoren.

Vanuit een zorg voor een breed draagvlak en een toepasbare regelgeving voor de interne staatshervorming vraagt het Vlaams Parlement in een Resolutie aan de Vlaamse Regering:

- een antwoord te formuleren op de verschillende adviezen van de adviesraden en middenveldorganisaties en die antwoorden aan de leden van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme te bezorgen;
- een stappenplan op te stellen dat duidelijk maakt hoe zij de pijnpunten die in het groenboek aan bod komen zal uitklaren;
- de adviesraden en middenveldorganisaties verder te betrekken bij het proces om zo een noodzakelijk, breed maatschappelijk draagvlak te creëren voor een grondige hervorming van de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen.

Minister Bourgeois en de hele Vlaamse Regering verklaarden zich bereid om op deze vragen een concreet en positief antwoord te geven. Dit is tot op heden nog niet gebeurd. Door nu dit voorontwerp van planlastdecreet - dat een belangrijk onderdeel is van de plannen voor de interne staatshervorming - goed te keuren, neemt deze Vlaamse Regering wel heel snel een voorafname op het debat dat nog steeds gaande is.

De VVC is van oordeel dat de discussies over het Groenboek eerst moeten afgerond worden en leiden tot een Witboek waar de nodige wetgevende regelgeving wordt voorgesteld, rekening houdend met de inbreng van de betrokken sectoren. Van zodra het Vlaams Parlement dit Witboek heeft goedgekeurd, kunnen de gesprekken opstarten over een mogelijke de aanpassing van de sectorale regelgeving. Geen voorafname dus op bepaalde sectorale regelgeving (o.a. het decreet lokaal cultuurbeleid).

2. Het integreren van het cultuurbeleidsplan in een gemeentelijk meerjarenplan

De VVC kan zich vinden in het verminderen van de plan - en rapporteringverplichtingen voor de lokale besturen voor zover er een minimale garantie is voor een blijvende aandacht voor de cultuursector op de agenda van de lokale besturen. Mede door de bepalingen van het decreet lokaal cultuurbeleid is de sector cultuur volwaardig aan bod gekomen in vele gemeentebesturen.

De integratie in het gemeentelijk meerjarenplan houdt het risico in dat cultuur opnieuw de laatste bladzijde wordt, het cultuur- en gemeenschapscentrum een korte paragraaf en dat de participatie van de doelgroepen verdwijnt. Is de 'planlastvermindering' ons zoveel waard?

Als de Vlaamse regering dan toch verder in de richting van één gemeentelijk meerjarenplan gaat, vraagt de VVC een dubbele garantie:

- de garantie dat de 'instelling' cultuur- of gemeenschapscentrum effectief betrokken wordt bij het opstellen van het gemeentelijk meerjarenplan en
- de garantie dat het cultuur- of gemeenschapscentrum zijn doelgroepen betreft bij de voorbereiding van het gemeentelijk meerjarenplan.

3. Subsidies enkel nog op basis van Vlaamse beleidsprioriteiten

Het voorontwerp bepaalt in artikel 4 dat uiterlijk op 30 oktober van het jaar waarin er lokale verkiezingen plaats vinden de Vlaamse Regering de Vlaamse beleidsprioriteiten en de bijhorende subsidieregelingen voor de komende lokale beleidscyclus bekend maakt. Na drie jaar kan de Vlaamse Regering een evaluatie maken zowel van het voortbestaan van deze prioriteiten als van de inhoud als van de bijhorende subsidieregelingen.

Deze Vlaamse beleidsprioriteiten kunnen volgens artikel 6 enkele betrekking hebben op te verrichten activiteiten, te leveren prestaties en/of te bereiken effecten. De subsidieregelingen kunnen geen voorwaarden bevatten met betrekking tot de aard van de in te zetten middelen of de organisatorische structuur van het lokale bestuur. Met deze regelgeving pretendeert de Vlaamse Regering een einde te willen maken met een te grote bureaucratie en controledrang.

Een definitieve goedkeuring van deze regelgeving betekent vanaf 1 januari 2014 het einde van de enveloppensubsidiëring die verplicht wordt angewend voor de loonkosten van het personeel dat werkt in het A - of het B - niveau van het cultuurcentrum. De Vlaamse overheid neemt elke garantie weg voor de continuïteit van de werking van cultuurcentra op lange termijn. Bovendien springt de Vlaamse regering wel zeer soepel om met de Cultuurpactwetgeving die in Artikel 11 bepaalt dat - voor erkende instellingen - er naast een werkingssubsidie ook een subsidie is voor 'een kern van personeelsleden'.

We leerden uit het verleden dat het verminderen van de normen voor de betoelaging van personeel leidt tot een verminderde tewerkstelling en/of lagere verloning. Deze regelgeving zal in de toekomst leiden tot een vermindering van het personeelskader en tot de afbouw van de professionalisering.

De huidige regelgeving in het kader van het decreet lokaal cultuurbeleid is een zeer eenvoudige en ondersteunende regelgeving die aan de lokale besturen de mogelijkheid geeft kwalitatief personeel tewerk te stellen met een minimale planlast. Het lokale bestuur moet jaarlijks alleen bewijzen dat de ontvangen subsidie besteed wordt aan loonkosten.

De Vlaamse overheid kan voorzien in bijkomende subsidies op basis van Vlaamse beleidsprioriteiten en op die manier gestalte geven aan een coherent Vlaams cultuurbeleid. Dit gebeurt nu reeds op beperkte schaal in het decreet lokaal cultuurbeleid. Indien er vanaf 2014 nog enkel impulssubsidies zijn, die bovendien ook om de drie jaar kunnen wijzigen, biedt de Vlaamse overheid geen enkele garantie op continuïteit van de werking. De VVC meent dat dit zal leiden tot een hogere bewijslast zeker in vergelijking met de huidige eenvoudige regelgeving.

Om de gevreesde bureaucratie te vermijden, om de te grote controledrift van de Vlaamse overheid onmogelijk te maken (zoals het voorontwerp pretendeert), opteert de VVC voor een eenvoudige regelgeving en een subsidiëring waarbij er garantie is voor de tewerkstelling van kwalitatief personeel dat, op basis van lokale behoeften, een werking ontplooit onder de verantwoordelijkheid van het lokale bestuur en in samenspraak met de lokale bevolking. De Vlaamse overheid kan daarnaast, op basis van inhoudelijke prioriteiten, bepaalde accenten bijkomend subsidiëren. Deze 'bijkomende' subsidiëring biedt de mogelijkheid om linken te leggen met andere decreten (kunstendecreet, participatiedecreet,...)

4. Een uniforme regelgeving voor alle beleidsdomeinen is een stap te ver

Met dit voorontwerp wil de Vlaamse Regering zelf ook aansluiten bij eerdere beslissingen over de beleids- en beheerscyclus voor de lokale besturen, wat op zich een positief signaal is. De eerder negatieve analyse die bij dit voorontwerp wordt gegeven in de 'Nota aan de Vlaamse regering' en in de 'Memorie van toelichting' kan voor bepaalde beleidsdomeinen correct zijn. Maar de veralgemening tot alle beleidsdomeinen is een stap te ver. Zeker voor het decreet lokaal cultuurbeleid gaat deze analyse niet op. Door de decreetwijziging van 23 december 2005 is er een eenvoudige regelgeving, er is een kleine planlast, er is weinig bureaucratie en er is weinig controledrift.

De VVC vindt het onverantwoord om, op basis van eerder negatieve ervaringen in bepaalde beleidsdomeinen, een regelgeving op te stellen die iedereen over dezelfde kam scheert en die goede realisaties ontkent. De VVC pleit dan ook om de bestaande regelgeving kritisch te screenen op basis van de principes van het voorontwerp. Daar waar er geen aanpassingen nodig zijn, moeten die ook niet doorgevoerd worden.

5. Indicatoren

Het Team Lokaal Cultuurbeleid van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk verzamelt sinds 2005 cijfergegevens over de werking van de cultuurcentra: activiteiten, personeel, financiën. Deze gegevens (2005 - 2009) worden binnenkort ter beschikking gesteld van de werksoort in het kader van een globale evaluatie van de cultuurcentra zoals voorzien in artikel 32 van het decreet lokaal cultuurbeleid. Deze vergelijkende gegevensregistratie is mede ontstaan op vraag van en in samenwerking met de werksoort. Deze belangrijke informatie dreigt nu verloren te gaan aangezien de gemeentebesturen enkel nog moeten rapporteren over de aanwending van de subsidies.

De VVC pleit voor het behoud van de huidige gegevensregistratie die op lange termijn een zicht biedt op de evolutie van de sector, die de individuele cultuurcentra de mogelijkheid biedt zich te vergelijken met de centra uit dezelfde categorie en die de Vlaamse overheid informatie aanreikt om een toekomstgericht beleid te voeren naar deze werksoort. Bovendien pleit de VVC voor de uitbreiding van deze gegevensregistratie naar de gemeenschapscentra.

Raad van bestuur VVC
12 januari 2011